

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, November' 25-dikán 1819.

P r u s z s z i a.

A' Prusszus Országlószéktől az idegen Udvaroknál lévő Prusszus Követekhez küldetett *Circularénak* végezte: —“

„Ezen végre azon ifjúságot a' melly nem soká a' praktikai életre ki fog lépni, a' magok részekre megnyerni iparkodnak, az által, hogy minnyájokba azon egy lelket, egy érzékenységet, azon erköltsöket és szokásokat tsepeptetik, tudniillik: a' függetlenségnek, 's az önn' magokba való kevély bizakodásnak lelkét, melly a' *Metaphysica* és *Mystica Theologia* által tápláltatik, oly végre, hogy a' *Politikai Fanitismus* a' *Religiói Fanatismus* által erőre kapjon; minden fennálló dolgoknak megvetését, minden Királyok és Országlósok' gyűlöletét, eme' megtsaló lép t. i. a' szabadság eránt való buzgóságot, 's a' szokatlan és rendkívül való dolgokon mint meggyökeresedett érzékenységeken való kapást; még azonban más felől nékiek a' testi erőnek gyakorlását, a' testi könnyüségét, 's a' titkos öszszetsatolásokat, mint valaha a' Státus ellen fordított fegyvereket, jóvasolják, 's bennek egész szokássá tenni iparkodnak. A' Turnirozásnak és a' Burschoskodásnak egész minémüsége is ezen célzásokra volt intéztetve, midőn azon törekedett, hogy az egész ifjúságból a' Stá-

tusban egy más különös Státust formáljon. Az ily módon formáltatott ifjú embereknek, ezen tanító mesterek' jó tanuló eszközeiknek, az országló székeknel hivatalokat kapván kevés esztendőök alatt arra kellett volna szolgálniok, hogy hivataljokat Országlószékeiknek felfordítására használják. Ezen *Secticusoknak* tudományja, mint a' Manheimban elkövetett bűn 's annak Apologiáji megmutatták, két maximákra osztathatik-fel, mellyeknek egygyike fonákabb a' másiknál; az első ez: *A' cél szenté teszi az eszközöket*, a' második ez: *A' tselekedetek magokban mint egyformák, az ő érdemességeik tsak azon képszelettől függ, melyből származtak*; ezen képszelet pedig mindenkor ditséretes, ha általa Németországnak függetlensége és szabadsága tárgyaztatik. Ilyen tulajdonsága van annak a' rosznak, melly a' vizsgálódások által világosságra jött. Látni lehet, hogy itt nem öszszeesküvéssek voltak munkába vétetve, hanem revoluzióra való utak töretettek nem tsak Prussziára, hanem egész Németországra, 's nem mostanra hanem jövendőre nézve. Azon szempillantattól fogva, hogy a' Németországi Országlószékek ezen sebeket felfedezték 's ezeknek mélységeiket kitanulták (*sondírozták*), azonnal első kötelesegekké lett az, hogy oly eszközökhöz való nyúlással foglalatostokodjanak, mellyek által ezen rosz ellen tu-

sakodni lehet, hogy gyökerestől kiirtattathassanak. Ez, közönséges okoktól veszi származását; tehát tsakis közönséges és oly eszközök által orvosoltathatik-meg, mellyek eránt minden Német Státusok egygyetértének, 's azokat egygyütt megerössítik. Tsak azon személlyek ellen kegyetlenkedni, kik, mint ezen résznek mesterséges czélzásaiba legbeszenteltettek, és nem mint bönösebbek, ugy fogattattak-el, 's a' kiknek leginkább tsak a' vizsgálódás eszközejiül kellett szolgálniok, tsak fél és nem elégséges eszköz lett volna; a' következéseket az okoknak felkeresése által kellett megelőzni. E' vala a' Karlsbadi Conferentziának egyetlenegy tárgya; nem volt ezeknek semmi egyéb célja, hanem tsak hogy a' részesekek együtt az arra szolgáló legalkalmasabb eszközökről tanátskozzanak, hogy Németországon a' társasági rendnek új zálogokat adni miképpön lehessen, akár miben álljanak is ezen zálogok, tudniillik akár abban, hogy a' Szövetség' Követjei' Gyűlésének nagyobb erő, nagyobb méltóság, és hatalom adattatna, akár podig, hogy a' közönséges gondolkodás' két nagy Emelő-rudjának a' nyomtató sajtónak és a' közönséges tanittatásnak principiumai eránt a' Szövetségnek minden Státusai közönséges egygyezésre lépnének. A' legnevezetesebb Német Udvaroknak Ministereik *Karlsbadba* öszgyülekezvén, gondolkozássokra 's célzássokra nézve telyes megegygyezést nyilatkoztattak-ki. A' rossz, oly nyilvánosságos és oly nyughatatlan módon mutatata-ki magát, hogy minden elméket megilletett és megrázkodtatott; az eszközök, mellyek legalkalmasabbaknak látszotak lenni a' rosznak elhárítására vagy egészszen való kiütésének megakadályoztatására, oly egy-ügyük 's olly kézzelfoghatók, magának a' rosznak okai által oly előre kimutatódottattak és azon

igassággal és emberiséggel, melly a' Német Fejedelmeket kormányozza, oly megegygyezők, hogy azon jóvallások, mellyeket ezen tekintetekre nézve a' Szövetség' Követjei' Gyűlése' elejébe terjeszteni kelte, egy ellenzőre se' találtak, 's a' Fejedelmeknek és Ministereknek közönséges megegygyezésekkel terjesztettek annak elejébe. A' mi továbbá végezetre még egy utolsó bizonyságul szolgálhat az eránt, hogy ezen eszköznek elővetetődése éppen oly sürgető mint, a' köz jóra nézve megkivántató vala, ez, az a' környülállás, hogy ezeket a' Gylülésnek tsak elejébe kelte terjeszteni, 's azonnal helybehagyatatanak és határozásokká tétetődének. Ezen betses és valósággal bámulásra méltó egygyetértés, a' maga igazi világosságában kimutatja a' Német Státusok között uralkodó egygyességet, 's azon egygyesség, melly azt tselkedte, hogy a' jóvallott eszközök elfogadtassanak, még bizonyosabb kezességéül szolgál az azokból folyó következéseknék 's Németország' bátorságának, mint magok a' jóvallott eszközök. Ezen Egygyesség az egygyetlenegy lehető Egyység, 's minthogy ez egyszersmind élő Egyység is, az az, nem tsak a' szók hanem a' munkásság, nem tsak forma hanem hajlandóság és köz haszon szerént élő, erre nézve legszerentsésebb resultatumokat lehet és kell is attól várnunk. Nem lenne semmi haszna sokáig magyarázni azon indító okokat, mellyek azt tsinalták, hogy a' jóvallott eszközöket **M i n d e n e k** megerössítsék; elég nyilvánosságosok azok tsak magokban is, 's egy részint már az Elölülői előadásban is kifejeztetve találtatnak. Azonban tsakugyan szükségesnek találtatott azokhoz még az itt következő megjegyzéseket is hozzájok adni: —

„Midőn a' Német Fejedelmek a' Bétsi Congressuson a' Szövetségi Akta' 13-dik

Cikkelye által kinyilatkoztatták, hogy a Szövetség' hülömbkülömb Státusaiban Rendek Gyűlésén fundálódó Constatu-
 zinak kellessék felállítottani, ők akkor valódi-
 lódiképpen nem egyebbre ajánlották el-
 magokat, hanem csak arra, a' mit né-
 peiknek megadhattak 's megadni akartak;
 's a' mit már eddig valósággal *minnyá-
 jok* meg is adtak volna, ha az ezen
 intézetekhez szükségesképpen megkiván-
 tató előmunkák nékiek megengedték vol-
 na; és a' mit már most minden hala-
 dék nélkül munkába is fognek venni.
 Hanem bizonyos az, hogy ezen 15-dik
 Cikkelynek fetettebb határozatlan érte-
 lem adatott, a' melly határozatlanságot
 az Újtók felkapván, fogásul használták
 arra, hogy a' magok tulajdon üres idé-
 ájikat avvagy fantasta reménségeiket,
 a' Fejedelmeknek ezen Cikkelyben ki-
 fejezett idé ajik' helyébe taszítsák. Fon-
 tos dolog vala tehát az, hogy ezen tárgy
 megha ározottabb módon megmagyaráz-
 tassék, azért, hogy a' Sectikusok'
 kívánságaik elejébe határok tétetessenek,
 's hogy a' tettekkel való megtévedésüket
 's hibás lépéseket az Országlószékek meg-
 előzhessék." Ez az, a' mit a' Szövetség'
 Gyűlése éppen most megtett.-- A' Fe-
 jedelmek, Rendek' gyűlésén fundálódó
 Constitutziót ígérték a' magok' népeik-
 nek, egy régi intézetet, melynek most
 ismét életre kell hozattatni, egy való-
 ságos nemzeti és Germanicus termé-
 zetű Intézetet! egy oly intézetet, a'
 melly akkor, midőn a' tulajdonsok kü-
 lömbkülömb Classissainak törvényes esz-
 közöket szolgáltatt arra, hogy a' Feje-
 delmet megvilágosítsák, 's a' nemzet'
 kívánságainak és szükségeinek is *orga-
 numot* ad arra hogy magokat kijelent-
 hessék, ugyan akkor egy valóságos *Mo-
 narkhiiai Intézet* léssen. Hanem azt
 soha oem akarták vagy arra legalább
 soha le nem kötelezték Németország'

Fejedelmei magokat, hogy a' Szónak új
 értelme szerént vétetett 's más oly Con-
 stitúzióknak principiumaik szerént for-
 máltatott Képviseletet, a' melly Német-
 országon mostanig idegen dolog volt,
 adjanak népeiknek; oly *Képviseletet*,
 melly a' föld' kiterjedéséhez 's annak né-
 pességéhez alkalmaztatva 's Fejedelmi
 tulajdonságokkal (*atributumokkal*) fel-
 készittetve lévén, a' most fennálló Or-
 száglások' természetét megváltoztassa,
 's a' Demokráziát a' Monarkhiába be-
 hozza. —“

„Az a' politikai betegség, a' melly
 Németországnak, egy részébe bekapott,
 és a' melly, ha ellene segítség nem talál-
 tatik, szüntelen való terjedéssel fenyege-
 tődzik, nagyobbadon a' nyomtató sajtó-
 val való visszaelésből és több Univer-
 sításokon való tanítóknak fonák systemájá-
 bol vette származását. Itt van a' tsalárd
 tudományok megvának külfeje; ide va-
 lának tehet a' közönséges segítő eszkö-
 zök szükségesek; mert mit használt vol-
 na az egygyik Országlószéknek, hogy
 a' nyomtatási szabadság' elejébe határt
 vessen, ha ugyan azt a' másik oltalmaz-
 ta vagy megszenvedte volna? Mit nyer-
 ne az ember azzal, ha Pruszsziában egy
 Professortól, ki a' maga hivatalával visz-
 szaélvén azt hallgatóinak megrontására
 fordittaná, a' Professorság elvétettetne,
 de ő azt reménlhetné, hogy más Német
 Universtáson Professorságot kaphat?
 Ezen tekintetken tehát mindenütt egy-
 forma principiumokon fundálódó poli-
 tziát kelle behozni. Ez az, a' mit a' Szö-
 vetség' Követei' Gyűlése végre hajtani
 megpróbált. A' Problemát nem könnyű
 vala megfejteni.

„A' kérdés, a' mi a' nyomtatási sza-
 badságot illeti, oly módon fejtetett-meg,
 hogy a' tudomány' ügye melly azt ki-
 vánna, hogy a' tudos és elmés vizsgálódá-
 sok' gyümötse minden erőszak alól fel-

oldoztatva legyen 's a' közönséges vélekedésnek 's az országglók jó hírének nevenek ügye, mint ketten kielégittessenek, a' melly Országglók 's alattvalók azokben az ujságokat 's egyéb repülő leveleket Censúra alá adattatni kívánnyák, azért, hogy a' nép az ő hazugságaik' 's hamis tanításaik' mérge általmeg ne rontassék, 's a' polgárok a' motskolodások és rágalalmazások által a' magok betsületjektől meg ne fosztattassanak. (Itt azokról van a' szó, kik külső Németországon eddig minden Censúra nélkül irván ujság leveleiket, a' szabadsággal visszaéltek:)

„A' mi az Universitásokat illeti, azon tekintetben, melly ezeket Németországnak betsesség teszi, semmi nem illettetett, tudniillik: sem a' tanításbeli szabadság, sem azon tudományoknak kiterjedése, mellyeknek ott tanittatni lehet, sem azoknak különös és orriginális formájok, tsak szorosabb vigyázat alá vettetődték, és úgy íteltetett, hogy arra, hogy a' politikai 's a' religióval ellenkező tévelygéseknek az által lehet legjobb gátat tenni, ha a' tanítóknak tudtokra adatik, hogy melly terhes következeséket fognak a' hamis tudományok az ő egész jövőendő életjekre magok után vonni. A' mi pedig a' tanulókat illeti, ezekre nézve egy tilalom újittatott-meg, a' melly szorosan meg fog tartatni, 's a' melly őket magokat el fogja tartoztatni attól, hogy egyebek legyenek, a' miknek nékiek valósággal lenniük kell, tudniillik, oly ifjú emberek, kik magokat egyszer-smind a' tudományos és prakticus életre készítik —

„Hanem a' Szövetségi Gyűlés hijába *dekretálná* ezen határozásokat, ha azon kényszerítő jussoktól tovább is megfosztatva maradni akarna, mellyek egyedül szerezhethnek ezen határozásoknak

tiszteletet. A' Szövetségnek eddig egy bátorságos, egy elégséges erővel felkészült Betöltető Intézet' dolgában volt fogyatkozása: e' vala e' Szövetségi Aktának egygyik legnevezetesebb lyuka. Ezen lyuk be van már most dugattatva. Németországnak valamint nagyobb ügykissebb Státusai is oly igen megesmerték annak szükséges voltát, hogy egy kényszerítő jussal bíró Autoritás a' Szövetségben felállittassék, hogy azon félelmeskedést, mellyet némelyeknek az ő gyengesége, másoknak pedig nagysága felgerjeszthetett, a' Szövetségi Gyűlés méltóságának, belső állandóságának, 's külső fontosságának, feláldozni semmit se kételkedtek. Ezen Betöltető Intézetre való tekintetben oda volt a' nézés hogy, mindenik Státusnak függetlensége annyira megkiméltessék a' mennyire tsak a' Szövetség' fennálhatásának veszedelmeztetése nélkül megeshetett. Az erőszak tsak hátul, az ábrázolat' hátamegett mutatja magát, 's tsak majd akkor fok elő lépni, mikor már minden egyéb eszközök kimerítetve lesznek. Minthogy azonban a' revoluziós szövevényeknek fonalaji a' magok útjaikban egymást keresztül vagdalják, és sok országok felé kiterjednek, a' hol ugyan magokat a' különös vizsgálódások által kinyilatkoztatták és kijegyelték, de a' hol őket tovább üldözni nem lehetett: erre nézve úgy gondoltatott, hogy egy *Centrális vizsgálódó Itélőszék*, melly tsak ideig meddig fogna tartani, az ideoda elszorattatva lévő dolgokat legjobban összeserkesztetné 's egymással összekötözné, oly végre, hogy idővel azokat az egész Német hazának, a' népek' oktattatására 's a' Fejedelmeknek Vezér-mágnes-piksis gyanánt, szemek' elejébe terjeszsze. Az a' mód, ammint ezen vizsgálódó közép Biztosság formáltatni fog, azon Országglószékeknek, mel-

lyek a' Bisztosság' tagjait kinevezik, lelke, 's a' Biztosságnak határok között szorított tartása, elegendő tekintetek arra, hogy azon elméket is megnyugtassák, a' mellyek minden bátorságra czélzó eszközöknek elővétettetése mellett a' személyes bátorságot tsak legkisebbnyire is fenyegetik, igen könnyen felgyulladnak. —

„Éz Uram, az az értelem, a' melyben Uraságodnak, a' Szövetség' Gyűlése által éppen most tétetett hatorozásokat, azon Udvar' Ministériuma' elejébe terjeszteni kell, a' melyhez küldettette van. Azon megjegyzések szerént, mellyeket én itt Uraságoddal közlök, kinyilatkozathatja az Ur, hogy ezen eszközök egymással legszorosabb öszszetsatolásban vagynak, hogy mind ezek azon egy principiumból folynak, egy czélzások van, és hogy ezek egygyütt vételve, egy oly egészszeret tesznek, a' melly azon következtetésekre nézve, mellyek tölle ki nem maradhatnak, legnagyobb bizodalmat érdemel. Mindeneknek előtte pedig nagyon megkivántatik az, hogy Uraságod azon Udvarnak, melyhez küldettette van, Miniseriumát az új Systemának azon két resultatumaira tegye figyelmetessé, mellyek egész Európára nézve jó téteményeknek fogják megmutatni magokat. Az Europai Hatalmasságok, kik a' magok iparkodásaikat a' felfordulások 's átaljában a' Frantzia Revolútziónak principiumai ellen öszszetsatolták, kik a' Legitimusságot 's a' tulajdönt régi talpköveikre viszatették, 's a' kik azeránt, hogy a' közönséges dolgok folyását a' magok mostani állapotjokban meg fogják tartani, egymásnak kezességet válloltak, már most sokkalta inkább tartoznak mindenekért felelni, a' mi az ő országai' belső tsendességével függésben van. Már ma egy ország is fel nem fordittathatik, vagy felfordítottóssal nem

fenyegettehetik, a' nélkül, hogy azáltal más országok is meg ne rázkodtassanak, avvagy hasonló megrázkodástól ne retteghjenek.

„A' társasági rend' ellenségei Európának külömbkülömb vidékein egymás között nem tsak principiumaiknak egyformasága, hanem egymással való bizodalmas közlések által is öszszetsatolódva vagynak. Gonosz örömeik, boszszuságos keserőségeik, félelmeskedések, reménysegek, mindenütt egyformák, 's ezért uralkodik köztök az ő vagyonaik eránt való tökéletes közösség is. A' társasági élet' első barátjai és oltalmazóji, a' Fejedelmek, nem hizelkedhetnek magoknak azzal, hogy ellenségeik ellen jó következtetéssel tusakodhassanak, ha tsak principiumaik vallástételének tiszteletben való tartatása 's az azoknak oltalmaztatására megkivántató hathatos eszközök eránt, egygyesek nem lesznek. Nem magokra nézve, éppen nem, hanem a' népekre nézve, nem a' Hatalman való kapás hanem a' szabadságszeretetre nézve, elő kell nékiek venni mindent, hogy oltalmazó hatalmakat megtarthassák. Helybe kell tehát a' több Hatalmaságoknak is hagyni, a' mit Németország éppen most tevé, 's véle egyformálog kell előre lépnie. Nagyítás nélkül elmondattathatik az, hogy Németországtól 's annak nyugalmától van felfüggesztetve egész Európának tsendessége. Németország a' maga Geographiai helyheztesítésére nézve Europa' közepe vagy jobban szollván, szíve: a' szívnek megromlani vagy megbetegedni pedig nem lehet a' nélkül, hogy annak következtetése a' politikai testnek legtávolabb lévő végein is meg ne éreztessenek. Azon eszközök, mellyek Németországra nézve elővétetődének a' végre, hogy a' Német Szövetségnek nagyobb egység, erő, és fontosság adattassék, távol légyen hogy a' szom-

széd Hatalmosságoknak félelmet vagy egy-
gyik a' másika eránt irigységet okozhat-
nának, inkább örömet gerjeszhetnek
hennek, minthogy azokban a' megtartá-
tásnak és a' közönséges békeségnek
újabb zálogait kell szemlélniek. A' Né-
met Szövetségnek, valamint minden Stá-
tusok' azon Szövetségének, melly az első
rangú Hatalmasságok között fennáll,
ereje, általjában csak oltalmazó lehet
a' maga függetlenségétn midenkör meg
fogja tartani. Mennél nagyobb leszen
Németországnak ereje annál alkalmas-
sabb leszen ő arra, hogy minden plánu-
mokat, mellyek a' barátság és a' *Szent
Szövetség*' kötelével, melly az Európai
Státusokat összszetsatolja, ellenkezének,
még támodások' kezdetében vagy lega-
lább kifejtődések alatt, elnyomhassa.
Aláírta —“

Bernstorff.

Német Ország.

Valamint a' Német Szövetségnek
minden egyéb országló tagjai, úgy a'
Branschweigi Országlószék is, a'
fellyebb felhozott Circuláréban említett
vizsgálódó-Centralis-Biztosságot kihirdet-
vén, ily megjegyzést adott hozzá: —
Ámbár a' mi nagy megelégedésünkre
ezen tartományokban még eddig sem-
mi revoluzió's mesterkedéseknek nyo-
ma, melly a' belső nyugalmat 's a' fenn-
álló Constitutziót fenyegethetné, nem
látszott; és mi ezen tartományoknak la-
kosai eránt oly bizodalommal vagyunk,
hogy közzülök egy is el nem engedné
effele társaságokba való állásra tsábit-
tatni magát: mindazonáltal tsak ugyan
szükségesnek találtuk a' fellyebb emli-
tett határozást közönsögesse tétetni.

Sandrol azt írják, hogy úgy meggyo-
gyúlt, hogy akár hová és akár mikor
elvihetik oda, a' hová további megvisgál-

tatás 's megítéltetés végett jónak fog ta-
láltatni.

Frantzia Ország.

Minekutánna az Angliai Ministeri-
um a' Parlamentumnak kinyittatását No-
vember 15-dikéről 23-dikára halasztani
jónak találta, azonnal a' Frantzia Mi-
nisterium is jónak találta a' két Kama-
rák' kinyittatását még tovább, ugymint
November' 29-dikére halasztani 's hatá-
rozni.

Görres, ki még most is Straz-
burgban használja a' Vendég-barátsági
szivességet, ily nyilatkozatást hirdette-
tett ki maga felől a' Strazburgi új-
ságban: — Ezen napokban több izben
emlékeztek a' Frantzia levelek azon üldöz-
tetésekről, mellyeket reám ezen irás: Né-
metország és a' Revoluzió, hozott,
és én nem tselekedhetem, hogy ne ma-
gasztaljam azt a' betsületességet, mel-
lyel magokat a' Frantzia irók, szollá-
sok vagy halgatássok által kimutatták.
Minthogy tölem Németországon azt a'
jót, hogy a' hazai polgári törvényekkel
éthettem volna, szükségtelenül megta-
gadták, 's ily módon az odavaló törvé-
nyek' oltalmazását elvonták: így a' né-
pek' közönséges törvényeik' védelme alá
botsátottam magamat, nem azért, hogy
azon hazai hatalom ellen, mellyet tiszte-
lek és betsülök, trutzoljak, hanem azért,
hogy ezen Hatalomnak magának önnön
hasznáért, lehetlenné tegyem azt, hogy
az én ügyemben a' törvényes útnál egye-
bet követhessen. Én a' fellyebb való
esztendőkhben a' hadakozás idejében ma-
gamat valósággal kemény irásaim által
tettem Frantziaország ellen esmeretessé
és gvakrau, de az által semmit
se követtem el egyebet, tsak a'
mit a' köteleesség és betsület parantsol-
tak; és én fegyverfogásra és tsatázásra

is kész lettem volna Frantziaország ellen, ha a' környülállások kívánták volna. Hanem a' midőn hazám szabadságáért, betsületiért, 's függetlenségiért, az idegen elnyomattatás ellen így tusakodtam, azt tsak ugyan ekkor se' felejtetem el soha, hogy az ember az embernek mivel tartozék. Minekutánna a' Syövetségeseeknek a' Rénuson lett általmeneteljek után elébb az Orosz 's azután a' Pruszsus Politziai tisztségek valami huszig vagy harminzig való Frantzia szolgálathéli embereket, mint gyanusokat részint Dresden részint Wetzlar felé elvitték, ezenk ámbár jól tudták mitsoda indulattal legyenek a' Frantziák eránt mégis valamint magok, ugy hozzájuk tartozójik is mindeneknek felette egész bizodalommal hozzám folyamodtak, és én a' Gyenerális Fő Tisztségeknél az ő szabadságokat sokaknak ki, sőt némelyeknek a' hazájokba való menetelre, úti költséget is nyertem. A' melly *hospitálitást* én akkor mutattam, már most nem mint kedvezést, mellyhez nékem betsülem' megtartásával folyamodni nem lehetett volna, hanem mint just, úgy kívánhatom. *Hospitálitási just*, még a' *Baduinne* is gyakorol még ellensége ellenannyival is, inkább parantsolják ezt az erköltsiség által kipallérottatott Európában a' mostani, nyughatatlanságokkal, részrehajlási dühösködés-sel, felfordulásokkal, és állapoti változásokkal, telyes időkbén, mellyekben egy író se', sőt a' Státusnak egy embere se' tudhatja, hogy valyon arra, a' mit másnak megenged, hlnad nem fog-e' magának szüksége lenni.

Görresnak ezen nyilatkoztatását Párisban minden újságok kinyomtattatták. Hanem a' Ministeriális, úgynevezett *Parisi Journál*, a' következő levelében ily megjegyzéseket kotsátott utánna: —“

„Mi sietve kihirdetők Görres urnak Strazburgból irtt levelét, mellyben hospitálitást kíván töllünh. Hanem ugyan ő, a' mi érzékenykedéseinket, mellyeket az ő sorsára nézve az első szempillantatokban nyilatkoztattunk, ne magyarázza úgy, mintha azok a' levelében találtató minden mondásainak halgatással való telyes helybehagyását jelentenék. Mi abban örömmel szemléltük a' hálladatosságnak azon bizonyágtételeit, mellyeket a' Rénusi Mercuriusnak akkori Redaktora a' Frantzia leveleknek mérséglettségeért nyilatkoztat, mellyek azon ditséretekre magokat érdemeseknek lenni bizonyították, a' mellyekkel a' nevezett író (Görres) most a' Frantzia charactert magasztalja. Azért is örvendünk, hogy ő a' maga oratoricantilenáji (éneklései) által megkimélt bennünket azon munkától, hogy számos írásait, mellyeket ő a' Frantzia Országlószék, 's annak függetlensége ellen intézett volt, újabban felszámlálnunk kellessék. Hanem abba tsakugyan még se érthetünk egygyett Görres urral, hogy azon hospitálitást, mellyet kíván 's e' mellyel eránta Frantziaország viseltetik, mint *just* és nem mint *kedvezést* kívánhassa tőlle. Nem botsátkozunk-ki annak kifejtegetésére, hogy ezen szó, *Jus*, egy ily tárgyban, jó kifejezés volna-e'? Tsak a' mi Emigránsaink 's menedekhelykeresőink mondhatnának itéletet azeránt, hogy használható lehetne e' itt ezen szó: *Jus*? Hanem azt tsak ugyan meg nem tagadehatjuk mi is magunktól, hogy azon kötelességekről, mellyeket minden vendégtől igaz jussal meg lehet kívánni, egy pár szót ne szollyunk. Ezen kötelességek nem állanak tsak az őtet befogadó ország' törvényeinek szoros megtartásában, hanem ezen ország' és az ő előbbeni hazája között ennállóf öszszetsatolódás-

nak tisztelésében is. Mt tehát meggyőzetetve vagyunk affelől, hogy p. o. Görres ur, minden keserüt és igazságtalant, a' mit Németországon Frantziaország ellen irt, olyannak lenni meg esmér, kétség kívül azt is magfogja esmerni, hogy melly megengethetetlen lenne az, hogy ő Frantziaországban Németország ellen is ugy írjon.

„A' Hospitalitás, ha'j' véle összeköttetvelévő minden kötelességek te-lyesítettnek, a' *Jusnak* valamelly bizonyos nemévé válik: de valóságos természet szerint tsakugyan mindenkor oly kedvezés fog ez maradni, hogy a' menedék-halyet kereső Futóknak mindenkor vigyázni kell, hogy ezt magokra nézve veszedelmessé vagy szerentsetlenséggé ne tegyék. Mi azon nyugodalmas állapotban, melyben Frantziaország most él, nem akarjuk. Görres urnak irásában azon szavakat szemére vetni, melyekbenben a' mi időnket azzal vádolja, hogy tsupa nyughatatlankodással és elereláthatatlan fel fordulásokkal volna te-lyes. Reá bizzuk, hogy tapasztalja maga, hogy, egy oly nemzetnek közepette, melynek jó talpköre helyheztetett Manárkhiája 's törvényes szabadsága van, vegye méltó figyelmetességre ezen szavakat. Orvendünk, hogy Görres urat ezen kifejezéssel élni látjut: *Elöre el nem látott felfordulások.* Nállunk ilyen

felfordulásokat senki nem fog előre el-látni, sőt reménljük, hogy nállunk ef-félet senki nem is kíván, midön azonban meggyőzetetve vagyunk effelől, hogy a' népeknek nagy lelküségé tsak ugy vir-tus, ha az Országlószék' böltessége meg akadályoztatja veszedelmessé lenni, és hogy a' *Hospitalitas* Európának mosta-ni környülállásai között nem olyan Jus, mellyet következtetés által a' Természe-ti Törvényekből ki lehetne folytatni, hanem tsak egy oly *Tolerantia*, melly minden tekintetben tsak azon szemel-lyeknek magokviseletejétől függ, kik azt a' magok hasznára fordítják (mint most Görres úr Straszburgban).“

* * *

Azon ket Missionarius papok miatt, kiket a' Quimperi Püspök prédikálni Brestbe vitt vala, ott történt botránkoz-tatt lármáknak azután még más hasonló méltatlan következései is lettek, mint-hogy minekutánna ők a' Püspöknek ta-nátslására Oktober' 28-dikán Brestet odahagyván utjokat Morlaix városán ál-tal Sant Brieux felévették volna, őket a' nép' salakja mindenütt kísérte, 's min-den nyomon mindenféle motskolodásokkal 's olly isten káromlásokkal boszsan-totta, mellyek még a' revolútzións időbé-lyeket is felülhaladták.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —

Nov. 19-dikén 250 — 20-dikán 250 $\frac{1}{4}$ — 22-dikén 250. — forintot.

Rendkívül való Toldalék a' XLII. számú M. Kurirhoz.

A G R I A

ILLUSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO

DOMINO, DOMINO

IGNATIO e L. B. SZEPESY

D E N É G Y E S ,

MAGNI TRANSILVANIAE PRINCIPATUS

E P I S C O P O

ABS SE ABSCEDENTI LACHRIMAS, ET VOTA FUNDIT.

Gratior est pulchro veniens de corpore virtus.

Virgilius.

Scivimus Ignati, bene scivimus Auree Praesul!

Deberi meritis culmina prima Tuis.

Ad summas natum Te scivimus, esse tiaras,

Quas Tibi desponsas quin peterentur, habes.

Scivimus et vulnus dudum praesensimus illud:

Agria, quod Tanto sit minuenda Viro.

Nec fuit una Tuas, quae clauderet Agria dotes,

Dacia tota quibus vix erit ampla satis.

Non ex insidiis ictu hoc Urbs nostra feritur:

Tota tamen multo strata dolore jacet.

Quo Te cunque feras, manifesti signa doloris

Sunt oculis Praesul conspicienda Tuis.

Esstoradis molem augustam, dulcem Tibi sedem (1)

Aspice: quanta Cohors stipet ad omne Latus,

Stant ibi Patricii tristes, Urbisve Quirites

Defixere solo cum gravitate Caput.

Culta, recensque secus, modo pulla scholastica pubes

Pallet, et ingenui pignora luctus habet.

Pupilli in medio geminant miserabile carmen, (2)

Seque sui credunt, funera flere Patris.

Orba viro mulier sparsis ibi dura capillis

Constitit, et madidas proluit imbre genas

Vulgus egenorum, Tua cura potissima, Praesul ! (3)

Plorat, et arentes tollit ad alta manus.

Tristibus exustos flammis Urbs ista penates,

Grandine vastatas non ita luxit opes.

Hae lachrimae, Tua sunt encomia Praesul! et Urbis

Te super astra feret publicus iste dolor.

Quid mirum: lachrimis, quod Te comitemur euntem?

In Te sunt Uno perdita quanta Viro!

Tu quasi Palladium nostrae subduceris Urbi,

Cujus praesidio certa salutis erat.

In Te, Purpurei Patres, Sacer ille Senatus!

De gremio norunt sidus abire suo.

Gloria, et exemplum, paucis imitabile! Cleri

Tecum, et delictum denique Plebis abit.

Crede; Tuos populo vultus vel cernere Praesul!

Tangere, vel vestem dulce piumque fuit.

Certavere suis natura, et gratia donis,

Te quibus exornent ambitione pari.

Natus es, et si non esses ab origine Magnas,

Tu proprio Magnas marte futurus eras.

Corporis hac specie, formaque colendus ut esses:

Hoc natura Tibi, Te sine sola dedit.

Forma viri pretio tunc est dignissima tantum:

Si sit; ut est in Te mentis imago paris.

Juncta pudicitiae raro solet, esse venustas,

In Te consociant forma, pudorque manus.

Geminam hanc ut nitidam semper sine pulvere serves:

Ipsae Tibi custos, et vigil Argus eras.

Fingere suspicio de Te nihil ausa: sciebat,

Esse sibi clausas ad Tua facta fores.

Ipsae nihil reperit livor, quod mordeat in Te:

Tam nitet, et firmo stat Tua fama pede.

Semper in excubiis licet; inque laboribus esses:
 Fecisti cunctis, non satis Ipse Tibi.

Si quod ab officiis, pietateque tempus habebas (4)
 Restans, id studiis semper, et omne datum.
 Quodque est magnorum: literas virtutibus addis,
 Absque quibus virtus languida semper erit.
 Praemia fixisti musis. Et quanta Jeventus
 Militat in castris Palladis aere Tuo!

Denique Mecaenas esses ut in omnibus alter,
 Fusus es in doctos doctior Ipse viros.

Seu stas in Rostris, sive ex ambone peroras: (5)
 Quae cadit e labiis gratia, visque Tuis?
 Quis Tuus Ignati nisus, quae cura, quis ignis,
 Curio tam vastae dum sacer Urbis eras?
 Exemplis, verbisque Tuis procul Urbe fugasti,
 Turpis, et ingrati quidquid odoris erat.

Tunc pietas, tunc prisca fides, morumque vetusta
 Simplicitas, flores explicuere suos.

Parce mihi: Tua quae sit munificentia Praesul!
 Jam retegam, quamvis suplicet illa, tegi.

Si quis forte Tuos cupiat numerare Clientes,
 Stellas Is numeret, quae super Urbe micant.
 Scilicet est ampla Civis vix ullus in Urbe,
 Quem Tuus Ignati! non recreasset amor.

Et quod sacrasti divinis cultibus aurum:
 Vix mihi danda fides, si referatur, erit. (6)

Virtutes (Tibi nulla deest) qui concinat omnes,
 Me plus de doctis fontibus ille bibat.

Invidiae tua sors plena est O! Dacia felix!
 Praesule nonne tumes ambitiosa Tuo?

Agria Chara Deo; Regumque favoribus aucta,
 Hactenus auspiciis Urbs satis usa bonis.

Esse superba potes, quod Baro Szepesius in Te
 Natus, et e gremio surgat ad alta Tuo.

Inter eos, quorum clarent natalibus Urbes
 Quid prohibet, quin stet filius iste Tuus?

Luximus O Cives! sinceros edere plausus,
 Jam juvat, et Tanto dicere fausta Viro.
 Auspiciibus procede Diis Dulcissime Praesul!
 Septem ter faustis ad jūga perge rotis!
 Quo Te jussa Dei, quo Caesaris alma voluntas,
 Mittunt, quo zelus Te jubet ire Tuus.
 Quo Tua Te virtus, et vasta peritia rerum,
 Virginei mores, vitaeque casta vocat.
 Dacia Te doni coelestis adinstar anhelat,
 Inque suo citius gestit habere sinu.
 In Te relligio (e tantis!) quaecunque sit illa,
 Quod stupeat, quod amet, quod veneretur, habet.
 Tu per Alexandri vestigia Principis ibis
 Et fies spoliis dives, ut Ille, sacris.
 Jam prius, ac moveas Urbi benedicito nostrae,
 In qua aeterna Tui tot monumenta manent.

1) Privatam suam Canonicalem domum Honorationibus Pensionatis incolendam gratuito cessit: Ipse, ut opulentiae, et disquisitae Bibliothecae Eszterházyanae Praefectus in incomparabili Lyceo mortuos inter, et vivos eruditos Professores nempe Ecclesiasticos discendo, et docendo resedit.

2) Inclytæ Deputationis Comitatus in Orphanalibus Praeses.

3) Praeses pariter Civici pauperum Instituti, quod ut perenne; ejus autem procuracionem faciliorem, felicioremque faceret, addidit illi beneficiatos duos servientes numeratis de suo 10,000. florenis.

4) Gessit plura, et non interrupta serie. Percultus quippe Theologicis disciplinis in Seminario Agriensi moderator primum in eodem Alumnorum studiis per Excellentissimum Archi Episcopum datus; mox ab Eodem Secretis Literis suis praefectus. Hinc Civitati Agriensi pro Parocho nominatus. Chara hac statione sua ablectare se longius non potuit: nominatus enim M. E. A. Canonicus ad Latus modo Cultu Archi-Episcopi adscitus herum est. Auctus subiude munere Archi-Diaconatus Cathedralis. Tandem insigni Beneficio Praepositurae minoris B. M. V. de Castro Agriensi condecoratus est; tot Honorificis, et operosis muneribus perfunctus non multo tempore multum vixit.

5) *In Rostris*, id est: Ordinarius Capitularis ad plurimum conterminorum II. Comitatum Tractatus publicos Deputatus, partes homagialis subditi, et Fidelis, Jurisque Periti: Patriae filii alacriter, ac cum honore explevit

6) In gremiali I. Comitatus Szabolcsensis Oppido Nyir-Egyháza Ecclesiam a primo lapide Deo, et authore suo dignam 200,000; in Coronalis Oppidi Miskoltz PP. Ordinis Minorum Ecclesia aram principem 14,000 flor. incipiente tantum virili aetate sua erexit.

J. T.

Abb. et Civis Agriensis.